

Szegedi Törvényszék

Az ügy száma:

5.Pf.20.327/2021/6.

A felperes:

Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Zrt. (1138 Budapest, Váci út 193.)

A felperes jogi képviselője:

I. -

Az alperes:

Az alperes jogi képviselője:

Olsavszky Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Olsavszky Péter ügyvéd, 1033 Budapest, Bogdáni út 6/A. III/4.)

A per tárgya:

kölcsönszerződésből eredő követelés érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve, a határozat száma:

Szentesi Járásbíróság 1.P.20.287/2019/60.

A fellebbező fél, a fellebbezés száma:

az alperes, Szentesi Járásbíróság 1.P.20.287/2019/62.

Í t é l e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja, az alperes elsőfokú perköltsége is kiterjedő marasztalását mellőzi és a felperes keresetét elutasítja.

A viszontkereset elutasítása tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és a pert megszünteti.

A 60.300,- (Hatvanezerháromszáz) Ft. viszontkereseti eljárási illetéket 10%-ra, azaz 6.030,- (Hatezerharminc) Ft.-ra mérséklí, azzal, az így mérsékelt illeték az állam terhén marad.

Kötelezi a felperest, fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 195.000,- (Százkilencvenötezer) Ft. első- és másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az államnak külön felhívásra 212.318,- (Kétszáztizenkétezer-háromszáztizennyolc) Ft másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A másodfokú bíróság által megállapított tényállás

- [1] A felperes jogelődje a Budapest Autófinanszírozási Zrt..
- [2] Az alperes a felperesi jogelőd meghatalmazott gépjármű-kereskedőjétől személygépjárművet kívánt vásárolni, erre a célra 500.000,- Ft önerővel rendelkezett (gépjárműve beszámítása után), míg a választott személygépjármű vételára 3.912.000,- Ft volt. A különbözetként mutató 3.412.000,- Ft vételárfedezet biztosítása céljából az alperes a felperesi jogelőddel – meghatalmazottja útján – 2008. május 28. napján kölcsönszerződést kötött.
- [3] A kölcsönszerződés szerint a hitel futamideje 84 hónap. A szerződés változó kamatozású, CHF alapú, változó futamidejű. Az éves induló ügyleti kamatláb 7,74%. Az ügyleti kamatláb változásának eseteit és módját a mellékelt üzletszabályzat tartalmazza. A szerződés tekintetében a BB Nyrt. bázisárfolyama a BB Nyrt. számlakonverziós vételi árfolyam, a BB Nyrt. aktuális árfolyama a BB Nyrt. számlakonverziós eladási árfolyam. A maximális futamidő 96 hónap.
- Az adós a hitel visszafizetését 84 havi törlesztő részlet megfizetésével teljesíti, a havonta esedékes törlesztő részlet összege 52.733,- Ft.
- „A deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztő részletek havonta fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nem csak az esedékes törlesztő részletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növelheti. A hitelszerződés lejárt előtti megszűnése, vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyamkülönbség egy összegben esedékessé válik. Az adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának és vállalja ennek következményeit.”
- [4] Az alperesnek szerződéskötési díjat és casco mentességi díjat nem kellett fizetni, míg a szerződésmódosítási díj, rendkívüli zárlati díj, egyéb díjak és költségek, továbbá az árfolyamkülönbség tekintetében a szerződő felek az üzletszabályzat 17.3. pontjára utaltak.
- [5] A THM induló mértékét 9,03%-ban állapították meg azzal, hogy a változásra vonatkozó feltételeket az üzletszabályzat tartalmazza. „A THM számításánál figyelembe vett árfolyam érvényességének napja 2008. május 25. napja. A THM meghatározása az aktuális feltételek, illetve a hatályos jogszabályok figyelembevételével történt és e feltételek változása esetén mértéke módosulhat. A THM-mutató értéke nem tükrözi a hitel árfolyamkockázatát. A THM-mutató értéke nem tükrözi a hitel kamatkockázatát.”
- [6] Az alperes a szerződés aláírásával kijelentette, hogy az üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek fogadta el. Az alperes hitelfedezeti biztosítást nem igényelt.
- [7] Az üzletszabályzat 17. pontja részletesen rögzíti a kamatok és díjak számításának módját, képletét, míg a THM esetében a következő rendelkezéseket: „A THM az a belső kamatláb, amely mellett az ügyfél által visszafizetendő tőke és hiteldíj egyenlő az ügyfél által a folyósításkor a pénzügyi intézménynek fizetett költségekkel csökkentett hitelösszeggel. A hiteldíj tartalmazza az ügyleti kamatokat, valamint minden egyéb – a hitel felhasználásával kapcsolatban fizetendő – díjat, költséget. A THM számítása a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak (jelenleg: 41/1997. (III. 5.) Korm. rendelet) megfelelően történik. Az induló THM a Budapest Autó szerződéskötéskor érvényes ügyleti kamatlába, valamint a szerződéskötéskor ismert, felmerülő költségek figyelembevételével kerül kiszámításra. A Budapest Autó az éves százalékban kifejezett induló THM-et a hitelszerződésben állapítja meg.”
- [8] Az üzletszabályzat 18.3.2. pontja tartalmaz rendelkezéseket a deviza alapú szerződésekre: „A deviza alapú szerződések változó kamatozású szerződések. Az ügyfél fizetési kötelezettségei forintban teljesítendő. Deviza alapú szerződés esetén a törlesztő részletekre a Budapest Bank Rt. (továbbiakban: BB Rt.) által a szerződés devizanemére meghirdetett árfolyamok

módosulásának függvényében az alábbiak szerint meghatározott árfolyamkülönbség – a futamidő szerint utolsóként esedékessé váló törlesztő részlet kivételével – kerül érvényesítésre:

$$\frac{\text{Esedékes törlesztő részlet összege} \times (\text{aktuális árfolyam} - \text{bázis árfolyam})}{\text{bázis árfolyam}}$$

Bázis árfolyam: a BB Rt. szerződésben meghatározott árfolyamtípusának a hitelfolyósítás napját követő első banki napjának végén érvényben lévő árfolyama.

Aktuális árfolyam: a BB Rt. szerződésben meghatározott árfolyamtípusának a törlesztő részlet esedékessége napjának végén érvényben lévő árfolyama.”

[9] A szerződés felmondásának eseteit az üzletszabályzat 27.2. pontja tartalmazza, mely szerint a felperesi jogelőd egyebek mellett a rPtk. 525. §-ban írt esetekben volt jogosult az azonnali hatályú felmondásra.

[10] Az alperes 2015. február 1. napjáig összesen 5.776.992,- Ft-ot fizetett meg a felperes jogelődének. A DH törvények alapján elvégzett elszámolás eredményeképpen a tisztességtelenül felszámított összeg 736.939,- Ft volt.

[11] A jogelőd a 2015. május 22. napján kelt levelében a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, mert az alperes az esedékes fizetési kötelezettségeinek a korábbi felszólítások ellenére nem tett eleget. A felmondó levél részletes elszámolása szerint az alperes késedelmi kamatokkal növelt teljes tartozása 2.679.295,- Ft., melynek 2015. június 1. napjáig történő megfizetésére szólította fel az alperest. A felmondó levelet az alperes 2015. június 3. napján átvette.

A felperes keresete, az alperes viszontkeresete és érdemi ellenkérelme

[12] A felperes keresetében kérte a bíróságot, kötelezze az alperest 2.653.908,- Ft, valamint ezen összeg után 2015. május 23. napjától a kifizetésig járó a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres szorzatának megfelelő mértékű késedelmi kamat, 1.802,- Ft fix késedelmi kamat és perköltség megfizetésére. Keresetét azzal indokolta, a jogelőd az alperessel kötött deviza alapú kölcsönszerződést teljesítette, az alperes szerződésszegésére tekintettel a szerződést jogszerűen mondta fel, így a teljes tartozás egy összegben esedékessé vált. A DH törvények szerint elszámolt tisztességtelenül felszámított összeget az alperes tartozásából levonta és a különbözetként fennmaradó és változatlanul hátraléknak minősülő összeg megfizetése céljából terjesztette elő marasztalási keresetét.

[13] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Viszontkeresetet terjesztett elő, kérte a kölcsönszerződés részleges érvénytelensége megállapítását a tisztességtelen szerződési feltételek tekintetében, és a felperes kötelezését 1.006.175,-Ft harminc napon belüli megfizetésére jogalap nélküli gazdagodás címén. A viszontkeresetet arra alapította, az árfolyamkockázat reá történő terhelése tisztességtelen, miután a szerződéses rendelkezések ebben a körben nem világosak, nem érthetőek, az árfolyamváltozás tekintetében a szerződés érvénytelen. A marasztalásra irányuló viszontkeresetét azzal indokolta, a deviza alapú szerződés érvénytelensége miatt a jogelőd által folyósított tőkeösszeget kell alapul venni, ami után 4%-os mértékű éves kamat jár, így összesen az alperesnek 4.770.817,- Ft-ot kellett volna megfizetnie a ténylegesen teljesített 5.776.992,- Ft helyett, a különbözetet a felperes jogalap nélküli gazdagodás címén köteles visszafizetni.

[14] A per további részében érdemi ellenkérelemként a szerződés semmisségére hivatkozott. A szerződés semmis az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján, miután az nem tartalmazza a szerződés tárgyát, a kölcsön összegét CHF-ben. A fizetendő törlesztő részletek összege sem került CHF-ben meghatározásra, ezért az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja miatti

semmisség is fennáll az EUB C-126/17. számú döntése, a Kúria 1/2016. PJE határozata alapján.

A szerződés azért is semmis, mert nem tartalmazza a THM éves százalékban kifejezett értékét, illetve az nem számítható ki az üzletszabályzati rendelkezésekből, ezért az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába ütközik. A szerződés nem tartalmazza a kamatot sem, ami miatt az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében érvénytelen.

[15] Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás és szerződéses kikötés tisztességtelen, ami miatt a szerződés egészében megdőlt. Az EUB C-26/13. számú ítélete értelmében az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatónak nem csak nyelvtanilag és alakilag kell érthetőnek lennie, hanem a fogyasztónak képesnek kell lennie arra is, hogy a rendelkezés hatását, mechanizmusát megértse és a tartozásra gyakorolt hatását számszerűen fel tudja mérni. A felperes jogelődje, mint professzionális pénzügyi intézmény sem szóban, sem írásban nem adott megfelelő tájékoztatást a részére. A szerződés 7. pontjában írt rendelkezések nem tekinthetők annak, mert abból nem következik, hogy az árfolyamkockázat teljes vagyoni felelősségét az alperes viseli és az árfolyam reá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa (Kúria 2/2014. PJE). Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelenségének alátámasztása érdekében AB határozatra, a civilisztikai kollégiumvezetők állásfoglalásaira és egyedi ügyekben hozott bírósági első- és másodfokú ítéletek indoklására hivatkozott.

[16] A felmondás, felmondási ok hiányában érvénytelen, miután a felmondó levélben azt a felperesi jogelőd nem határozta meg, nem utalt sem a szerződés, sem az rPtk. rendelkezéseire, ezért az joghatás kiváltására alkalmatlan. Vitatta az elszámolás összegszerűségét, megítélése szerint a felperesnek göngyöltett elszámolást kellett volna előterjesztenie. A szakértői véleményt is megalapozatlannak tartotta, mert az tartalmazza a hitelfedezeti biztosítás díját is, holott ennek megkötésében a felek nem állapodtak meg. Felvetette azt is egy eseti döntés alapján, az üzletszabályzat azon rendelkezéséből, ami a futamidő maximum egy évvel történő meghosszabbítását írta elő, arra lehet következtetni, hogy az árfolyamemelkedést korlátozottan, 12 hónapra vállalta 52.730,- forint/hó megfizetésével, amelyet azonban már teljesített, ezért sem áll fenn tartozása.

[17] A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. Az alperes érdemi ellenkérelmére reflektálva kifejtette, a szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában írt rendelkezésének megfelelt, annak 6. pontja egyértelműen rögzíti, a szerződés CHF alapú és meghatározza az alkalmazandó bázis és aktuális árfolyam mibenlétét, annak számítási módját. A szerződéses rendelkezések mindenben megfelelnek a Kúria 6/2013. és 1/2016. PJE határozatában írt követelményeknek. A szerződés megfelel az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjában írtaknak is miután az tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb költségek meghatározását és összegét, továbbá az üzletszabályzat egyértelműen utal a 41/1997. (III. 5.) Korm. rendeletben foglaltakra, az ott lefektetett képletre. A szerződés pontosan tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat, a futamidő megváltoztatásának lehetőségét, ezért teljesíti az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írt követelményeket. Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelensége tárgyában utalt arra, a szerződés 7. pontja részletesen tartalmazza a devizaalapúsággal, annak kockázataival összefüggő részletes tájékoztatást. Ezen szerződéses rendelkezések nem hagynak kétséget a felől, a felek akarata deviza alapú szerződés megkötésére irányult (Kúria 1/2016. PJE határozat 1/a) pont). A szerződés 7. pontja és az üzletszabályzat 18.3.4. pontja összevetése alapján megállapítható, az alperes kellő alapossággal, közérthetően, objektíven, világosan és egyértelműen tájékoztatást kapott arról, hogy a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel az alperesre nézve milyen kockázatot jelent. Az alperes kijelentette, mindezen általános szerződési feltétel rendelkezéseket átvette, megértette és a deviza alapú szerződésben rejlő kockázat ismeretében

azokat mérlegelve kötötte meg a szerződést. A Kúra 2/2014. PJE határozata alapján kifejtette, a jogelődje által alkalmazott tájékoztatás egyértelmű a tekintetben, az árfolyamkockázat egésze a kölcsönösszeg visszafizetésére kötelezett alperest terheli, felső határ meghatározása nélkül korlátlan mértékben. Az EUB C-227/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásban a felperes jogelődje által egy másik, azzal azonos tartalmú szerződést vizsgálva megállapította, az összhangban áll az uniós joggal. A felmondás jogszerű volt, arra azért került sor, mert az alperes fizetési kötelezettségének felszólítás ellenére nem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

- [18] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 2.653.987,- Ft-ot, valamint ezen összeg után 2015. május 26. napjától a kifizetés napjáig a mindenkori alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatot, továbbá 1.802,- Ft fix késedelmi kamatot és 599.000,- Ft perköltséget. Az alperes viszontkeresetét elutasította, megállapította, az ezzel összefüggő eljárási illeték az állam terhén marad.
- [19] A kölcsönszerződést (rPtk. 523. §) az érvénytelenségi kifogásokra tekintettel vizsgálta, megítélése szerint kétséget kizáróan megállapítható a kölcsön összege, a törlesztő részletek összege devizában került meghatározásra, az alperes tartozása devizában keletkezett, ugyanakkor a folyósítás forintban történt, a lerovó pénznemről és annak elszámolási módjáról a felek egyértelműen megállapodtak [rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pont].
- [20] A THM, valamint a kamat meghatározása az üzletszabályzatban írtak szerint megfelel a vonatkozó kormányrendelet előírásainak, ezért a szerződés teljesíti az rHpt. 213. § b) és c) pontjában írt követelményeket. A THM meghatározottságát a szakértői vélemény is alátámasztotta, az induló mérték százalékosan feltüntetésre került. A szakértő azon megjegyzését, hogy az algoritmus ismeretének hiányában a mérték nem ellenőrizhető nem tartotta jogszabályba ütközés miatti semmisségi oknak. A THM, az érvényes ügyleti kamat, a szerződéskötéskor ismert költségek figyelembevételével került meghatározásra és az ahhoz kapcsolódó egyéb díjakat is feltüntette az üzletszabályzat. Az induló ügyleti kamatláb, majd később annak változásainak indoka és számítási módja is egyértelműen leírásra került az üzletszabályzatban. „Az árfolyamkockázatra, illetve az elmaradt megfelelő tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatosan a bíróság álláspontja az, hogy az alperes megfelelő tájékoztatást kapott. Ezen álláspontot a bíróság nem osztja.”
- [21] A tanúk vallomása alapján kifejtette, az alperest tájékoztatták az árfolyamkockázatról, emellett választási lehetősége állt fenn a deviza, illetve a forint alapú kölcsönök között, azonban a kötés időpontjában a forint alapú hitelek drágábbak voltak. Elvárható volt az alperestől, összehasonlítsa a forint és a deviza alapú kölcsönt és ez alapján mérlegelje és vonjon le következtetést miért drágább a forint alapú, mint a deviza alapú. A szerződés árfolyamkockázatra való felhívása is tartalmazza a kockázat fogalmát. A szerződéskötés időpontjában az akkori ismeretek alapján olyan kockázatfeltáró nyilatkozat, amelyet az alperes hiányol nem volt adható, hiszen annak azt kellett volna tartalmaznia, akár 100%-ot meghaladóan is változhat, növekedhet a törlesztő részlet. „Amennyiben az alperes is megfelelő körültekintéssel jár el, az esetben a tájékoztatás érthető az átlagos fogyasztó számára, mivel tartalmazza, hogy deviza hitelnyújtására került sor és rendelkezik arról is a szerződés, hogy az árfolyamváltozás hatással lehet a törlesztő részletekben is.”
- [22] Az alperes felmondás érvénytelenségével összefüggő hivatkozása alaptalan, hiszen az pontosan tartalmazza a felmondás okát.
- [23] A szakértő elszámolása helytálló volt miután a felperes igazolta, az alperes a hitelfedezet biztosítási tájékoztatót átvette, amely a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezte és annak megfelelő 6%-os mértékkel számolt el a felperes, így a kereset összecszerűségében is megalapozott.

- [24] A szerződés érvényesen létrejött és a bíróság az elszámolás alapján az alperest kötelezte a tartozás megfizetésére, az alperes alaptalan viszontkeresetét elutasította.

Az alperes fellebbezése, a felperes fellebbezési ellenkérelme

- [25] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával a kereset elutasítását. Másodlagosan, amennyiben a bizonyítási eljárás megismétlése vagy kiegészítése szükséges és az meghaladná a másodfokú eljárás kereteit, úgy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Az indokolásában az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjával összefüggő érvelését megismételte, emellett kiegészítette az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelenségével összefüggő jogi érvelését, az időközben közismertté vált nemzeti bírósági döntésekre hivatkozott. A tájékoztatás megfelelősége körében az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat helytelenül értékelte, a tanúvallomások alapján nem lett volna levonható olyan következtetés, hogy a felperesi jogelőd részéről a tájékoztatás megfelelő, mindenre kiterjedő tartalmú volt. A bizonyítási terhet okszerűtlenül fordította meg az elsőfokú bíróság, figyelmen kívül hagyva a Kúria 2019. április 10. napján kiadott iránymutatását. Hivatkozott a szerződés azon rendelkezésére, hogy a futamidő legfeljebb kilencvenhat hónapra hosszabbodott meg, így lényegét tekintve az alperes az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselésére korlátozott ideig volt csak köteles. A szakértői vélemény alapján a tartozás összege nem állapítható meg, miután az részletes levezetést nem tartalmaz, nem indokolja milyen összegeket miért számolt el, nem terjesztett elő göngyölített kimutatást, a számítás nem követhető és ellenőrizhető. Hitelfedezeti biztosítást nem kötött, ennek igazolására a felperes által utólag becsatolt levél alkalmatlan. Változatlanul hivatkozott a felmondás jogellenességére.
- [26] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte a fellebbezéssel érintett részében lényegében annak mindenben helyes indoka alapján. Megismételte az elsőfokú eljárás során az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelőségével kapcsolatban kifejtett érveit, azok konkrét szerződésre vonatkoztatható ténybeli alapját. Az érdemi ellenkérelemben írt további érvénytelenségi indokokkal és egyéb kifogásokkal összefüggésben fenntartotta az eljárás során kifejtetteket, illetve nyomatékosan hivatkozott a 6/2013. és 1/2016. PJE számú határozatban írtakra. Az összecszerúséggel összefüggésben utalt arra, a szakvélemény megalapozott.
- A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai**
- [27] A viszontkereset tekintetében az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, a rPp. 23. § (1) bekezdés k) pontja értelmében a törvényszék hatáskörébe tartoznak a tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelensége tárgyában indított perek. Ez alatt értendő minden akár megállapításra, akár marasztalásra irányuló per, amennyiben a jogvita elbírálása során az rPtk. 209., 209/A. §-ban írt rendelkezéseket kell alkalmazni és az adott tényállást ez alapján elbírálni. Az alperes viszontkeresete egyértelműen ilyen igényérvényesítésnek minősül, amelyet a járásbíróság előtt nem terjeszthetett volna elő a hatáskör hiánya miatt, annak új számra lajstromozásáról és áttételéről kellett volna gondoskodni. Erre azonban nem került sor, a viszontkeresetet az elsőfokú bíróság befogadta, mi több érdemben elbírált, ami lényeges eljárási szabálysértésnek minősül. Erre tekintettel a másodfokú bíróság ebben a részében az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 251. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a viszontkereset tárgyában a pert megszüntette (rPp. 157. § a) pont).
- [28] Az alperes rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjára alapított érvénytelenségi kifogásával összefüggésben a felperes és az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel minden tekintetben egyetért, azt megismételni nem kívánja. A kölcsönszerződésből egyértelműen megállapítható annak devizaneme, a lerovó pénznemben meghatározott összegek, a havi törlesztő részletek száma, összege, a kirovó pénznemre történő visszaszámítás metodikája,

annak alapegységei, a THM induló mértéke, a THM számításának módja, az annak során figyelembe veendő tényezők, illetve a figyelembe nem vett egyéb költségek, a kamat induló mértéke, a változás lehetőségeinek meghatározása.

[29]

Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor az alperes érdemi érvénytelenségi kifogása alapján a 2/2014. PJE határozatban írtakat vizsgálva abból indult ki, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem, kizárólag akkor vizsgálható, ha a tájékoztatás nem volt világos, illetve nem volt érhető. Amennyiben ezen vizsgálat eredményeként az állapítható meg, az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem világos, nem érhető, a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mivel az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés]. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a kölcsönszerződés 7. pontjában foglalt tájékoztatás nem elégíti ki a Kúria 2/2014. PJE határozatában, illetve az EUB e tárgyban hozott határozataiban rögzített követelményrendszert. Az írásba foglalttól eltérő vagy azt kiegészítő szóbeli tájékoztatás pedig a perben nem nyert bizonyítást. Az EUB C-186/16. számú döntés 49. és 51. pontjai értelmében a pénzügyi intézmény fogyasztó részére adott tájékoztatásából kell kitűnnie mindazon információnak, amely alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó megalapozott döntéseket hozhat. Az EUB kifejtette, a fogyasztót terhelő árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelenségének megítélésével összefüggésben mire kell kiterjednie a tájékoztatásnak ahhoz, hogy az az irányelv 4. cikke (2) bekezdésének helyes értelmezése szerint ne csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem tartalmát tekintve is világosnak és érthetőnek minősüljön.

[30]

Az EUB határozataiban írtak szerinti tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására (C-186/16. 49. pont); azon mechanizmus konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal, valamint adott esetben az e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyra oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket (C-186/16. 45. pont, C-26/13. 75. pont); arra, hogy a fogyasztó a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja leértékelődik (C-186/16. 50. pont). Az irányelvben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, ami úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy figyelmezteti a fogyasztót arra, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ugyanakkor nem szükséges, hogy a „korlátlan” vagy „nincs felső határa” kifejezések a kikötésben szerepeljenek. Mindez csak abban az esetben igaz, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződés megkötötték emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségekre gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (C-227/18. számú végzés 40. pont).

[31]

A szerződés 7. pontjában írt „jelentős kockázata abban rejlik, hogy” kitételből a szövegkörnyezettel összefüggésben sem következik az, hogy az alperes az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül tisztában volt azzal, az árfolyamkockázatot átvállalja, az mit jelent a számára és milyen következményekkel jár. Az a kitétel, hogy az árfolyamváltozás következtében a forint leértékelődése nem csak a törlesztő részletet, hanem a teljes hátralévő tőketartozást növelheti, nem az árfolyamkockázat korlátlanságára utal.

- [32] Az alperes számára ez a szerződéses klauzula nem nyújtott megfelelő tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy az őt terhelő árfolyamváltozás a teljes futamidő alatt fennálló korlátlan lehetőség, ezért az árfolyamkockázat alperesre telepítése tisztességtelen. Miután a főszolgáltatást meghatározó rendelkezésről van szó a szerződés egészében megdől, érvénytelen, a felperes arra jogot nem alapíthat.
- [33] A kifejtettek miatt a felmondás jogszerűségével összefüggő, továbbá a korlátozott mértékű kockázatviselésre vonatkozó és az elsőfokú bíróság által egyébként el nem bírált fellebbezési hivatkozás vizsgálata szükségtelen.
- [34] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének viszontkereset elutasítására vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte, ebben a részében az eljárást megszüntette, a felperes keresetének helyt adó részt megváltoztatva a keresetet elutasította. A viszontkeresettel összefüggő eljárási illeték viselésére vonatkozó részt megváltoztatta, az illetéket az Itv. 58.§ (1) bekezdés f) pontja alapján 10%-ra mérsékelte azzal, hogy a mérsékelt viszontkereseti illeték az állam terhén marad (6/1986 (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a).

Záró rész

- [35] A rendelkező részben írtak szerint megváltozott az elsőfokú eljárásban a pervesztesség, pernyertesség aránya, ezért a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a pertárgy értéke után az alperes részére első- és másodfokú eljárási költség megfizetésére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján.
- [36] Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért az alperes személyes költségmentessége miatt meg nem fizetett másodfokú eljárási illeték megfizetésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és az rPp. 78.§ (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte.

Szeged, 2021. június 24.

dr. Lakatos Péter s.k.
a tanács elnöke

dr. Gál Marianna s.k.
előadó bíró

dr. Szalai-Nagy Andrea s.k.
bíró